

dolgo v novem veku po samostanih, kajti redovniki so se bavili tudi z zdravilstvom, ker ni bilo dovolj zdravnikov iz poklica. Tudi lekarništvo ima svoj početek v samostanih. Najprej se je bavil z zdravilstvom benediktinski red, za časa križarskih vojsk viteški redovi, potem frančiškani, tako da je zdravstvo dolgo časa bilo skoro izključno v duhovskih rokah. Naš rojak g. Janko Barle zasleduje frančiškane-zdravnike in lekarnarje po hrvaški zemlji in je sestavil jako zanimive podatke, ki jih je našel po arhivih. Segel je pa tudi na slovensko stran in našteva razne samostanske zdravnike, ki jih je tu zasledil. Posnemimo iz njegovega spisa nekaj imen!

V Brežicah je umrl l. 1773. brat Bernard Winterholler, „insignis chyrurgus“. V Kamniku se spominjata ranocelnika br. Damijan Möhr (1778) in br. Sebald Fürst (1789). V Ljubljani je bil ranocelnik br. Severin Bader (1733), o katerem pravi samostanski nekrolog, da je bil „chyrurgus eximius“, potem br. Sekund Neudekker (1798) in br. Just John, ki je živel v redu čez petdeset let kot „chyrurgus eximius plenusque charitate fraterna“. V Nazaretu na Štajerskem vemo za ranocelnike br. Tadeja Windischa (1695), za br. Salomona Lipolda (1822), br. Kancija Raka (1825), br. Filipa Močilarja (1825) in za lekarnarja br. Aleksandra Pergerja (1736), ki je bil „pharmaceuta peritus“. Obširnejši so podatki iz Novega mesta. Tu nahajamo že l. 1698.

posvetnega zdravnika dr. Rochnerja in dr. Konrada pl. Breckkenfelda (1696—1706), a zdravili so tudi frančiškani. Gvardijan o. Bernardin Gregorič je zgradil l. 1722. novo samostansko bolnišnico, za lekarno so pa l. 1757. določili bolj pripraven prostor. Tu so bili stalni ranocelniki med redovniki. Imenujejo se: br. Donul Ekhard (1713), br. Adalbert Kronberg (1738), br. Arzenij Pierling (1760) in br. Damjan Petz (1824). V Ormožu so umrli ranocelniki br. Egidij Ritter (1701), br. Rafael Kirschner (1760), br. Pantaleon Reysner (1760) in br. Krispin Oswald (1769). Imenuje se tu tudi lekarnar br. Maksimilijan Gorsichky (1695). V Pazinu: br. Primož Stör (1705), br. Jenö Höss (1775), br. Goar Mešutar (Ljubljčan, 1784), br. Severin Krampferer (1795) in lekarnar o. Hilarij Astler (1785). Na Sveti Gori pri Gorici so delovali ranocelniki br. David Egger (1733), br. Marcij Pals (1767), br. Dionizij Koberwein (1773) in br. Viljem Cavallar (Korošec, 1775). Na Trsatu se imenujejo br. Vojteh Egger (1712), br. Just Schak (1745), br. Viktorin Tichi (1768), br. Mazej Smrekar (1808) in br. Gašper Vidoc (1834). Mnogo tožba so vložili posvetni zdravniki proti konkurenci redovnikov, in cesarica Marija Terezija je prepovedala redovnikom zdraviti izven samostana. Ljudstvo je bilo vsled tega nevoljno, ker je zdravnikov manjkalo.

Študija g. Barleta je jako primeren donesek k naši kulturni zgodovini. L.

To in ono.

Naše slike. Cvetlični korso v Opatiji (str. 245.) Tudi letošnjo spomlad je Opatija praznovala svoj cvetlični sprevod. Na naši sliki se vidi na desni strani loža za razsojevalce nagrad. Tam sedita v razgovoru nadvojvoda Rainer (v uniformi) in tržaški cesarski namestnik princ Hohenlohe. — Dr. Pacák (str. 284.) je češki minister-rojak, katerega naloga je skrbeti, da se njegovi narodnosti ne zgodi krivica od vladne strani. Dr. Pacák je bil zopet izvoljen za poslanca. Važna naloga ministra-rojaka je za Slovane v sedanjem položaju pač dovolj jasna. Jugoslovani ga še nismo imeli... — Iv. pl. Zajc (str. 287.) je prošli mesec praznoval 70letnico svojega rojstva. Odlični hrvaški skladatelj je tudi nam Slovincem dobro znan po mnogih krasnih zborih, ki se odlikujejo po silno krepkih, izrazitih melodijah, polnih pravega južnega žara.

Še nekaj o Baragu. K spisu zadnje številke „Dom in Sveta“ si dovoljujem podati sledeče dokaze, oziroma opazke. V spomin škofa Baraga se nahaja v geografiji države Michigan dvoje imen: 1. Baraga County; county je upravna politiška skupina, nekaj takega kar je v Avstriji okrajno glavarstvo, na Nemškem Kreis, na Francoskem Departement. Legó Baraga County je lahko najti, ker meji njegova severna meja na skrajni kot zaliva Keweenaw, ki nosi tamkaj tudi ime L'Anse Bay. — 2. Nekoliko nad tisoč prebivavcev broječe mesto Baraga, ki leži v kotu zaliva L'Anse, skoro zahodno od enako imenovanega mesta. Navedena Baraga Association ni zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki, ki se oficijelno vedno naziva le: „Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki“ (mej drugim glej v „Poduk Slovincem“, spisal Rev. F. S. Šusteršič, predsednik Zveze); najbrže bo to zveza duhovnikov marquetteške

škofije sploh. P. O. Skolla O. F. M. se je pisal slovensko čisto gotovo Skale, kakor je dobiti Skaletov v Novem mestu, in nobenega Skolla. Povod izpremembi imena je dala želja, da bi Američani prav izgovarjali njegovo ime. In ako se izpregovori ime Skolla s pomočjo izgovarjave, običajno v ameriški angleščini, slišimo slovensko ime Skale; Skale pa se izgovori kakor Skéli, in ker bi vsak Anglež na ta način izgovarjal njegovo ime, je umevno, da se je hotel P. O. Skolla izogniti nepričnemu izgovarjanju svojega imena ter ga prikrojil angleškemu pravopisu.

I. M.

Koncert „Glasbene Matice“ dne 8. in 9. maja t. l. v veliki dvorani „Uniona“ je sijajno vzpel z Giuseppe Verdija svetovnoznanim „Requiem“, ki ga je veliki italijanski glasbenik zložil za obletnico Manzonijevo l. 1874. Pod vodstvom koncertnega vodja gosp. Hubada je zopet nastopil veliki zbor „Glasbene Matice“ v vsej svoji moči. Čuli smo 210 pevk in pevcev, ki so pokazali svojo izbornó šolo. Moč Hubadova je v nepresekni preciznosti in v fini, globoko preiščeni dinamiki, ki z elementarno silo prevzame poslušavca. Religiozna glasba je tudi drugod častno prišla v veljavo. V Pragi in na Dunaju so se zadnji čas proizvajale slične religiozne skladbe in prepričani smo, da bi Hubadov zbor vzdržal primero z najboljšimi. Solisti gospa Jeanetta pl. dr. Foedranspergova (sopran), gospa Ivica dr. Wagnerjeva (alt), gospod Ernesto vitez Cammarota (tenor), gospod Julij Betetto (bas) so z globokim glasbenim umevanjem pretresljive skladbe pripomogli do najvišjega efekta, za katerega gre zasluga tudi velikemu orkestru (popolna godba c. in kr. pešpolka št. 27. iz Ljubljane, oddelku vojaške godbe c. in kr. pešpolka št. 97. iz Trsta in posameznim članom „Glas-